

Redengevende omschrijving

Sint Antoniushof 1-16

Algemene gegevens

Monumentnummer	NWH012
Kadastrale aanduiding	E 04899
Oorspronkelijke functie	Hofje met zestien arbeiderswoningen voor kleine gezinnen
Huidige functie	Hofje met zestien woningen
Bouwjaar	1949; vergunning verleend op 22 december 1948

Inleiding

Carrévormig hofje bestaande uit vier eenlaags bouwblokken met zadeldaken die rond een rechthoekig plantsoen zijn gesitueerd. Het complex omvat zestien arbeiderswoningen. Het St. Antoniushof is in de zuidwesthoek toegankelijk vanaf de Emmastraat. Een kleinere toegang bevindt zich in de noordoosthoek. Vóór de woningen is, rondom het plantsoen, bestrating aangebracht. Alle woningen hebben aan de achterzijde een (kleine) ommuurde tuin waarin bij de meeste woningen een schuurtje staat. De woningen met huisnummers 11–16 hebben schuurtjes in de noordwesthoek van het hofje.

Het hofje 'Arbeiderswoningen voor kleine gezinnen' is in opdracht van de RK. Woningbouwvereniging St.-Antonius van Padua in de wederopbouwperiode na de Tweede Wereldoorlog in 1949 gebouwd. Het ontwerp met invloeden uit de Delftse School bouwstijl is van Architectenbureau Siebers en Van Dael uit Breda (ir. A. Siebers in 1946 geassocieerd met ir. W. van Dael). Architect Siebers was eerder al betrokken bij het ontwerp van het gemeentehuis in Noordwijkerhout en was binnen de kring van de Delftse School een architect met aanzien. Het complex bestaat uit twee type woningen die in oppervlakte (grootte) en indeling (gevels en plattegronden) van elkaar verschillen. Woningtype I (huisnummers 1–7), gelegen aan de zuidzijde, zijn groter en hebben onder de trap een iets verdiepte kelder. De woningen zijn opgetrokken in rode baksteen en op enig moment zijn de voor- en de meeste zijgevels witgesausd.

In 1981 is het complex in opdracht van de Woningbouwvereniging St. Antonius van Padua naar plannen van Buro voor Nieuwbouw en Renovatie van Woningen en Woonwijken (NBR) uit Wassenaar gerenoveerd. Bij deze renovatie worden alle deuren en vensters vernieuwd waarbij de roedenverdeling verdwijnt en de venstervorm in veel gevallen wordt gewijzigd. Bij woningtype I (huisnummers 1–7) worden aan de achterzijde de drie kleine dakramen vervangen door een lager in het dakschild geplaatste dakkapel. Bij woningtype II (huisnummers 8–16) wordt aan de voorzijde een grotere dakkapel geplaatst en aan de achterzijde worden twee kleine dakraampjes vervangen door een dakvenster en een dakkapel. Door deze wijzigingen verandert het aanzien van de woningen ingrijpend. Inwendig blijft de structuur van de woningen bij deze renovatie grotendeels behouden. Op de begane grond wijzigt de functie van slaapkamer in eetkamer en wordt bij woningtype II een tussenmuur (schuifdeuren?) verwijderd. In de kap wordt een douche met terrazzo vloer toegevoegd.

Monumentenbeschrijving

Het complex is opgetrokken in forse donkerrode baksteen die in halfsteensverband is gemetseld. De witgesausde voorgevels zijn gericht op het binnenterrein en hebben, boven de vensters en deuren een uitgemetselde waterlijst. Boven alle vensters en boven de deuren in de achtergevels is een rollaag gemetseld. Alle vensters hebben bakstenen lekdorpels. De zadeldaken, met nokken evenwijdig aan de verschillende zijden van het rechthoekige plantsoen, zijn gedekt met rode opnieuw verbeterde Hollandse pannen en hebben bij de dakvoet houten bakgoten op houten klossen.

Woningtype I (huisnummers 1–7; zeven woningen) bestaat uit twee bouwblokken (huisnummers 1–4 en huisnummers 5–7). De *voorgevels* van de twee bouwblokken hebben een symmetrische indeling. De woningen hebben een beglaasde paneeldeur met bovenlicht. Aan weerszijden van de deur is een enkelvoudig venster met zijlicht met draairaam waarboven een uitzetraam. In het dakvlak hebben de woningen één of twee kleine houten dakkapellen met zadeldakje. Elke woning heeft in het midden van de *achtergevel* een gedeeltelijk beglaasde deur met bovenlicht. Aan weerszijden van de deur is een enkelvoudig venster met bovenlicht (uitzetraam) geplaatst. In het dakvlak zijn brede dakkapellen met overstekend plat dak geplaatst. De dakkapellen hebben aan de voorzijde gedeeltelijk een betimmering van rabatdelen en twee moderne stolpramen en een enkelvoudig draairaam. De tuinen worden onderling gescheiden en aan de achterzijde afgesloten door een bakstenen muur van circa 1,50 meter hoog die met een ezelsrug wordt beëindigd. Achter in de tuinen zijn twee aan twee gekoppelde bakstenen schuurtjes gebouwd. Deze zijn in halfsteensverband gemetseld, hebben enkele steunberen en hebben lessenaardaken.

Woningtype II (huisnummers 8–16, negen woningen) bestaat uit twee bouwblokken (huisnummers 8–13 en huisnummers 14–16). De plattegronden (en de gevelindeling) van de woningen zijn om en om gespiegeld. De voordeur van elke woning in de symmetrisch ingedeelde *voorgevels* van de twee bouwblokken is een beglaasde paneeldeur met bovenlicht. Naast de deur is een enkelvoudig venster met zijlicht waarboven een uitzetraam. In het dakvlak hebben de woningen een brede dakkapel met overstekend plat dak. De dakkapel heeft aan de voorzijde een drielichtvenster met één draairaam. Elke woning heeft in de *achtergevel* een gedeeltelijk beglaasde deur met zij- en bovenlichten. Het bovenlicht boven de deur is een uitzetraam. Veder is in de achtergevel een enkelvoudig venster met bovenlicht (uitzetraam) geplaatst. In het dakvlak zijn voor twee woningen gekoppelde brede dakkapellen met overstekend plat dak geplaatst. De dakkapellen hebben aan de voorzijde gedeeltelijk een betimmering van rabatdelen en voor elke woning een draairaam. De tuinen worden onderling gescheiden door een bakstenen muur van circa 1,50 meter hoog die met een ezelsrug wordt beëindigd. Achter in de tuinen van de huisnummers 8-9-10 staat een schuurtje. De schuurtjes zijn opgetrokken in rode baksteen die in halfsteensverband is gemetseld en hebben een lessenaardak en enkele steunberen. De schuurtjes van nummer 8 en 9 zijn gekoppeld. Voor de woningen met huisnummers 11–16 staan schuurtjes in de noordwesthoek van het complex, aan de achterzijde van het hofje. Het betreft twee series schuurtjes die zijn opgetrokken in rode baksteen die is gemetseld in halfsteensverband. De schuurtjes hebben lessenaardaken en enkele steunberen. De *kopse gevels* van de vier bouwblokken zijn al dan niet witgesausde topgevels met langs de dakrand een uitgemetselde rollaag.

Interieur

Hoewel op de begane grond van beide woningtypes een scheidingswand tussen twee ruimtes grotendeels is verwijderd en door de toevoeging van dakkapellen de bruikbare ruimte is toegenomen, kan in het algemeen over het inwendige van de woningen worden opgemerkt dat de oorspronkelijke indeling grotendeels behouden is gebleven. In alle woningen zijn inwendig alle paneeldeuren, ook van bijvoorbeeld de trapkasten en hoekkasten enz. behouden gebleven. Daarnaast zijn de trap met trappaal, balustrade en leuning bewaard gebleven. Niet overal zichtbaar maar waarschijnlijk in een aantal woningen nog aanwezig is de terrazzo vloer in de gang van woningtype II. Deze rechthoekige lichtgekleurde terrazzo vloer wordt aan vier zijden omzoomd door een terrazzo band die in zwart is uitgevoerd.

Redengevende omschrijving

Het hofje Sint Antoniushof 1–16 is van cultuurhistorische waarde als typologisch voorbeeld van een complex arbeiderswoningen uit de Wederopbouwperiode. Het is van architectuurhistorische waarde vanwege de behouden hoofdvorm en als onderdeel van het oeuvre van architect ir. A. Siebers. De vier bouwblokken, de schuurtjes en het plantsoen hebben ensemblewaarde vanwege de onderlinge samenhang en de beslotenheid die is ontstaan door de aaneengesloten situering van de woningen in een rechthoek rondom het plantsoen.

